

Legfelsőbb királyi leirat

Magyarország törvényhatóságaihoz.

„Első **Ferencz József**, Isten kegyelméből austriai Császár, Magyar, Cseh, Halics és Lodomer országok apostoli, úgy Lombardia, Velence és Illyria királya, Ausztria Főhercege stb.

„Midőn ezelőtt 12 évvel birodalmunk országglását átvevünk, ezt, országaink belsejét pusztító polgári háboru s szinte minden államokat, sőt magát a birodalmat is veszélylyel fenyegető rázkódások közepette cselekvünk.

„Az uralkodott szenvedélyek s ámitások, a roszakaratuaknak zsarnoksága, a józanoknak pedig megriadása és tévedései s több szerencsétlen eseményeknek lánczolata a bonyodalmaknak fegyver általi megoldását tevék szükségessé.

„Nem vala szándokunk ezen szükségparancsolta erőhatalomnak megoldását országglásunk s a közállapotok maradandó alapjává tenni, csak azt akaránk, hogy birodalmunknak annyi nehéz áldozatokkal megvédett s biztosított érdekei ne koczkáztassanak, birodalmunk végleges szervezésénél pedig mitsem ohajtánk élénkebben, mint hogy az östörvényes intézmények — a melyek iránti kegyelet érzetei különösen Magyarországnak népeinek szívében oly mélyen gyökerzvék — lehetőleg gyorsan és épen tartva állittassanak vissza; a miben egyszersmind minden egyéb népeink is alkotmányyszerű intézmények előkészítésének és megalapításának teljes biztosítékát fogják föllelhetni.

„Ezen föladások keresztülvitelére bocsátánk ki mult évi mindszent hó 20-kán kelt elhatározásunkat.

„De béke, kiegyenlítés és kibékítés őszinte viszonzást, jóakaratot s egyenes közremunkálást, tartalék-gondolatok és szenvedélyes tulhajtás nélkül igényelnek.

„Ismertük és éretten megfontoltuk vala azon aggodalmakat, melyek a magyar alkotmányos intézmények egy részének, birodalmunk minden államjogi viszonyai végleges szabályozása előtti visszaállítása ellen léteztek; de ezek nem tartóztathattak minket vissza azoknak, nevezetesen a helyhatósági tevékenység terén is leendő ujjá fölélesztésétől, miután azon meggyőződést tápláltuk vala, hogy bizodalom bizodalmat szül s hogy nyilt szándék egy nemes indulatu és politikai érettségű nemzetnél, elismerő méltánylásra és becsületes támogatásra találand.

„De várakozásaink nem egészen teljesültek.

„Mérséklettel s engedékenységgel szemlélnék a nyilvános élet első tulcsapongásait: a kor fölingerült irányzatának, az indulatok elfojtott kitérésének s a régen nélkülözött köztevékenység fölhevüléseinek tulajdonitván azokat.

„De most, midőn némely megyék a bizottmányok választásait arra használják föl, hogy azoknak tagjai közé egyéneket sorozzanak, kik birodalmunk főállásának s uralkodási jogainknak kiengesztelhetetlen ellenei, kik küellen-ségeinkhez csatlakozva, országaink békéjét alattomos összeesküvésekkel és vakmerő lázításokkal veszélyeztetik; most, midőn az adórendszer jövő megállapítása körül elágazó nézetek tüzetes adómehtagadásra zsákmányoltatnak ki, mi

az állam anyagi segélyforrásait elapasztja, a nép fogalmait megzavarja és a köz-állapotokra oly feszült irányzatot kényszerít, melynek könnyelmű vagy álnok képviselői maguk is érezhetik, hogy azt a kormányhatalomnak túrnie nem lehet; — most, midőn a legszükségesebb átmeneti intézkedések, melyeket a személyes és vagyonbátorság s a magánviszonyoknak újabb bouyodalomtól megoltalmazása tett nélkülözhetlenné, türelmetlen sietséggel mellőztetni s fölforgattatni szándékoltnak; — midőn egyes megyék, a közbátorság föntartásának ürügye alatt a nemzetörtséget, a köznép terheltetésével föllállítani s fölfegyverezni készülnek; — midőn a megyeheli tisztviselők fizetéseinek szervezésénél kormánysszékeinknek kellő befolyása egészen mellőztetik és midőn egy-némely megyék magukat, törvényszerű hivatásukról megfejtkezve, minden kormányzati behatáson kívül helyeztetik, és egy — törvényes jogaik korlátain messze túlterjedő független állást követelve már szinte minden államhatalmakat magukhoz ragadni nem átallanak: — mellőzhetlen kötelességünknek tartjuk, az alkotmányos szabadságnak oly czélokra, melyek a jó rend fölbomlását idézvéen elő, vég következeiseikben forradalomra vezetnek — való fölhasználását hátráltatni s ily merész túlesapongásokat erélyesen gátolni.

„Népeink bizodalmaának, rendezett alkotmánysszerű állapotok előállítása iránti szilárd szándékunkban meg kellene ingattatnia, ha ily törvénytelen merényleteket, melyeknek további fejlődése minden törvényes szabadságnak elenyésztét következteti, hosszabban túrni tudnánk.

„Változhatatlanul megmaradván mult évi mindszent hó 20-kán kijelentett szándékunknál, népeinknek, a nekik megígért alkotmánysszerű kifejlődést biztosítani, Magyarországnak irányában mind azt, mit ígértünk, megmásolhatatlanul megtartani, épen oly szilárdul vagyunk elhatározva a forradalomnak, akár nyíltan, akár álnokul, vagy törvényes alakba burkoltan lépjen az föl, — egész hatalmunkkal ellentállani, — a miben, mint nem kételkedünk, minden jobbaknak igaz hazafiui érzelmében támogatást találándunk, kik engedni nem fogják, hogy az ujonnan fölébredt nyilvános élet békés kiegyenlítéseinek útján önzés vagy szenvedély szülte akadályok gördíttessenek elé, s a kormányzó hatalom legszentebb kötelességeinek teljesítésében épen akkor anyagi erejére szoríttassék, midőn azt csupán szellemi hatalmaának szükséges támogatásaul szeretné használni.

„Midőn tehát ebbeli akaratunkat és figyelmeztetésünket Magyarországnak minden hatóságaival tudatjuk, — hivatkozva egyszersmind az 1790. 3. t. czikkre, melynek koronáztatásunkat rendelő részét önmagunk is minél előbb teljesíteni óhajtjuk, de melynek további tartalma Magyarország királyainak az alattvalói hűség minden kötelmeit megkoronáztatásukig is biztosítja, — rendeljük:

„1. Hogy mindenütt, hol a birodalmunk határain kívül tartózkodó hűtlen és felségsértő, vagy oly egyének választattak bizottmányi tagokul, kik birodalmunk ellenségeihez szegődve, ellenünk s az állam ellen jelenleg is vétkes merényleteket terveznek, ezen választások semmiseknek és érvényteleneknek tekintessenek.

„2. Megparancsoljuk, miszerint az egyenesadó behajtásának s közvetett adózásoknak megakadályoztatására irányzott mindennemű közvetlen vagy közvetett kísérletek vagy határozatok és bármennemű új adókiivetések, szoros felelet terhe alatt mellőztessenek és minden efféle végzések rögtön megszüntetttévén, foganatosításáról m. kir. helytartótanácsunknak haladéktalanul jelentést tétessék.

„3. A jövő országgyűlési megállapodásig s illetőleg az országbiránk által teendő ideiglenes javaslatok fölötti intézkedésünkig, minden határozatokat vényteleneknek nyilvánítunk, melyek a m. évi mindszent hó 20-kán kelt elhatározásaink által ideiglen fönntartott törvénykezési intézkedések megszűnésére, vagy tevékenységük megszüntetésére irányozvák; utasítván az országban létező törvényszékeket, miként a még hatályban álló és szabályokat az említett időszakig pontosan és lelkiismeretesen miután ezek az országnak és egyeseknek érdekében véglegesen csak rendes törvényhozási tárgyalás útján, nem pedig egyoldalú helyhatósági határozatok és változtathatók meg, a nélkül, hogy a jogi viszonyok föloldhatatlan bonyoltságokba ne sodortassanak.

„4. Miután az 1848-ki törvényeknek átvizsgálását s illetőleg módosítását, megszüntetését vagy megerősítését, ugy szinte azoknak m. évi mindszent hó 20-kán kelt elhatározásainkkal kiegyenlítését, a folyó évi Szent György hó 2-kára összehívandó országgyűlésére utasítottuk és azoknak tetteles életbeléptetése oly kérdésekkel függ össze, melyeknek egyoldalú, elhamarkodott megoldása, az elmúlt idő lefolyta alatt keletkezett s oltalmunkra számot tartó viszonyokat és érdekeket ugy Magyarországunkban, mint a többi tartományainkban, veszélyeztethetné s miután ezen törvényeknek hatályba léptetésükkel összekapcsolt kérdéseknek elhatározása a legérettebb megfontolás és meghányás tárgya, mely sem egyeseket, sem egyes megyéket nem illethet, ennél fogva ezen törvények tetteles fogantatása iránti kísérleteket szigoruan eltiltunk, s azokat legkomolyabb eszközökkel akadályoztatni rendeljük.

„Ha a megyék részéről ezen meghagyások ellenében ellenszegülés tapasztaltatnék, a bizottmányi ülések be fognak tiltatni s maguk a bizottmányok fölfüggesztetni, vagy fölözlatatni, mi, a szükség ugy kívánván, anyagi hatalommal is fogantatandó lesz.

„Mindezen rendeleteink egyedül a népeink közjavárolói gondoskodásunk kötelemi által tétetvén szükségessékké, a mennyiben atyáskodó legjobbszándékunkat ujra meghiusítva, s azokat folytonos ellenszegüléssel megakadályoztatva kellend sajnosan tapasztalnunk, — fájalmunkra, a szigornak azon eszközéhez lennének kénytelennek nyúlni, melyeket mellözhetni önmagunknak legélenkebb vágya; s ha aztán ezek miatt az országgyűlésnek általunk legősztébben óhajtott megnyitása ismét elhalasztatnék, mi által a legfontosabb s legősztébb kérdéseknek nemesak Magyarországunk, de egész birodalmunk érdekében fekvő megoldása, s az ősi alkotmányunk egész kiterjedésbeni visszaállítása ujra sajnálandó késedelmet szenvedne, — az ezen közkar s az innen következő számos és sokféle hátrányokérti felelősséget nyugott öntudattal azokra háritandjuk, kik a békés kiegyenlítésnek magasztos művét készakarva, vagy könnyelmüleg megakadályoztatják.

„Mélyen áthatva ezen rendelésünk komolyságától, teljesítjük uralkodói ama kötelességünket, miszerint a Mindenható akarata s örökösödési jogunk erejével reánk bizott ez országunkat ujabb viharoktól megóvjuk, s támaszkodva az igazi honbarátoknak belátására, jogainkra s az egek áldására, bizalommal tekintünk azon pillanat békövetkezésére, melyben legtisztább szándokú igye-

az állam a ^{iránk ált} rét országunk kielégítésére és megnyugtására dicső elő-
állapotok ^{atokat} jával biztosítva szemlélendhetjük.

képviselő ^{kelt er} egyébiránt cs. kir. kegyelmünk és kegyelmességünkkel állan-
het: — ^{szünk} maradunk.

mélyes és va
oltalmazása birodalmi fővárosunkban Bécsben, Ausztriában, Nagyboldogasz-
forga ^{Be} hana 16-án 1861.

dal-

seg.
zésér

Ferencz József m. k.

B. Vay Miklós m. k.

Zsedényi Eduárd m. k.